

**RĪGAS STARPTAUTISKĀ EKONOMIKAS UN
BIZNESĀ ADMINISTRĀCIJAS AUGSTSKOLA**

APSTIPRINĀTS
RISEBA Senāta sēdē
02.03.2011., Prot.Nr.1.1-07/02

NOLIKUMS PAR PLAĢIĀTISMU**MĒRKIS**

Šis nolikums nosaka kārtību kādā tiek identificēts plaģiātisms RISEBA studējošo un pasniedzēju rakstu darbos, kā arī plaģiātisma gadījumā piemērojamās sankcijas.

DARBĪBAS SFĒRA

Nolikums ir saistošs RISEBA studējošajiem, akadēmiskajam personālam, kā arī ar studiju procesu saistītajam vispārējam personālam.

JĒDZIENI UN SAĪSINĀJUMI

Plaģiātisms ir cita autora darba (publicēta vai nepublicēta) vai ideju izmantošana bez atbilstošas atsauces uz šo autoru. Par plaģiātismu tiek uzskatīts arī akadēmiskais darbs vai tā fragments, kas pēc struktūras un argumentācijas atbilst cita autora darbam.

Atsauce ir informācija, kurā norādīts, no kurienes aizgūts cita autora darba fragments.

Pašplaģiātisms ir sava darba vairākkārtēja izmantošana, uzdodot to par oriģinālu darbu. Pašplaģiātisms ir uzskatāms par plaģiātisma paveidu.

Citāts ir tiešs cita autora radīta teksta izmantojums. Pārfrazēts citāts ir cita autora darba fragments, kurā atsevišķi vārdi ir pārveidoti.

1. Vispārīgie noteikumi

- 1.1. Par plaģiātismu tiek uzskatīts:
 - 1.1.1. kāda cita darba vai darba daļas pārveidošana/uzdošana par savu darbu;
 - 1.1.2. 7 vai vairāk secīgu vārdu vai ideju kopēšana bez korektas atsauces lietošana;
 - 1.1.3. citāts, kas no pārējā teksta nav atdalīts ar pēdiņām (par citātu tiek uzskatīta jebkura frāze no pirmavota, kas satur 7 vai vairāk secīgus vārdus);
 - 1.1.4. neatbilstošas informācijas sniegšana par citēto avotu;
 - 1.1.5. vārdu mainīšana, avota teikuma struktūras un idejas kopēšana bez atsauces izmantošanas;
 - 1.1.6. tik daudz vārdu un ideju kopēšana no avota, ka tas veido lielāko daļu no darba, neatkarīgi no tā vai atsauces tiek vai netiek lietotas.
- 1.2. Šis nolikums izstrādāts pamatojoties uz projektu "Noteikumi par plaģiātismu LU Sociālo Zinātņu fakultātēs".

2. Atsauču izmantošana

- 2.1. Atsauču izmantošana:
 - 2.1.1. Jebkurā studiju vai zinātniskajā darbā (raksts, eseja, referāts, grāmata, zinātniskā publikācija utt.) atsauces uz attiecīgajā darbā izmantotajām citu autoru oriģinālajām idejām, tiešiem citātiem, pārfrazētiem citātiem ir obligātas.
 - 2.1.2. Atsauces ir jāievieto tekstā tieši aiz vietas, kur atrodas aizgūtais materiāls.
 - 2.1.3. Izmantotās literatūras saraksts vai bibliogrāfija darba beigās nevar tikt uzskatīta par adekvātu atsauci.
 - 2.1.4. Ar atsauci ir jānorāda ne tikai tieši citēti citu autoru teksti, bet arī jebkura unikāla ideja vai doma, kuras autors ir tieši identificējams. Atsauce uz vispārzināmām idejām un izteicieniem, kas var tāpēc tikt uzskatīti par kopīpašumu un nav unikāli identificējami to autoru, nav nepieciešama.

- 2.1.5. Gadījumā, ja rodas šaubas par to, vai atsauce ir nepieciešama, vai nav, jāizšķiras par labu atsauces izmantošanai.
- 2.2. Vispārēja atsauču noformēšana:
 - 2.2.1. Atsaucei jāietver darba autora uzvārds, publicēšanas vai izdošanas gads. Iespēju robežās atsaucei arī jānorāda lappuse, kurā izteikta izmantotā ideja vai no kuras ņemts citāts.
 - 2.2.2. Ja atsauce tiek izdarīta uz interneta adresi, tai jābūt pēc iespējas precīzai (interneta portāla kopējā adrese parasti nav pietiekoša), kā arī datums, kad informācija šajā adresē ir nolasīta.
 - 2.2.3. Ja tekstā atsauce tiek izdarīta saīsinātā veidā, tai jābūt atšifrētai īpašā piezīmē vai izmantotās literatūras sarakstā.
 - 2.2.4. Atsaucei jābūt veidotai tā, lai lasītājam būtu nepārprotami skaidrs, cik lielā mērā autors ir izmantojis citu autoru darbus: citātam jābūt atdalītam ar pēdiņām no pārējā teksta, ja citātā ir izdarītas kādas izmaiņas, tām ir jābūt nepārprotami norādītām.
 - 2.2.5. Atsevišķu vārdu izmaiņšana sveša autora tekstā nedod studentam tiesības pretendēt uz to, ka šis teksts ir studenta paša raksts.

3. Plaģiātisms studējošo vidū

- 3.1. Ja tiek atklāts, ka studenta darbs var tikt klasificēts kā plaģiāts, pasniedzēja pienākums ir šo darbu neieskaitīt un paziņot par šo pārkāpumu studiju programmas direktoram un/vai attiecīgās katedras vadītājam, ierosinot arī ieteicamās sankcijas, kādas būtu jāpiemēro pret studentu.
- 3.2. Darbs tiek uzskatīts par plaģiātu, ja pasniedzējs ir atklājis kaut vienu skaidru plaģiātisma piemēru konkrētajā darbā.
- 3.3. Ja pasniedzējam radušās aizdomas, ka studenta darbs varētu būt plaģiāts, pasniedzējs var rīkot mutisku studenta zināšanu pārbaudi. Mutiskajā pārbaudē jā piedalās vēl vienam nodaļas/katedras pasniedzējam. Mutiskās pārbaudes gaita tiek protokolēta, protokolu paraksta gan pasniedzēji, gan students. Studentam pirms mutiskā pārbaudījuma ir jābūt informētam par šī pārbaudījuma mērķi.
- 3.4. Studentu plaģiātisma gadījumus izskata un pieņem lēmumus par piemērojamajām sankcijām Studiju programmas padomes sēdēs.

5. Kritēriji, piemērojot sankcijas

- 5.1. Par īpaši būtiskiem pārkāpumiem tiek uzskatīti:
 - 5.1.1. Gadījums, kad students kā savu ir iesniedzis darbu, ko pilnībā uzrakstījusi kāda cita persona;
 - 5.1.2. Gadījums, kad students atkārtoti pieķerts plaģiātismā;
- 5.2. Pārkāpuma nozīmīgums ir atkarīgs no tā, cik būtisks studiju procesā ir darbs - plaģiāts. Visbūtiskākie ir (secībā no visbūtiskākajiem uz mazāk būtiskākajiem):
 - 5.2.1. plaģiātisma gadījumi, kas tieši saistīti ar grāda un/vai kvalifikācijas saņemšanu – kvalifikācijas, bakalaura, maģistra, promocijas u.c. darbi;
 - 5.2.2. kursa darbi, prakses atskaites u.c. studiju darbi;
 - 5.2.3. atsevišķa studiju kursa gala pārbaudījuma (eksāmena) darbi;
 - 5.2.4. darbi, kas tiek iesniegti atsevišķa studiju kursa mācību procesa ietvaros (kontroldarbi, referāti, prezentācijas u.c. starp pārbaudījumi).

6. Piemērojamās sankcijas

- 6.1. Atkarībā no pārkāpuma smaguma, pret studentu, kas pieķerts plaģiātismā var tikt piemērotas sekojošas sankcijas:
 - 6.1.1. Iesniegtais darbs netiek novērtēts, studentam tiek uzdots izstrādāt darbu atkārtoti par citu tematu, piemērojot citu grūtības pakāpi un darba apjomu; maksimālais vērtējums ko par šādu darbu var saņemt ir 6 (gandrīz labi).

- 6.1.2. Iesniegtais darbs tiek novērtēts ar atzīmi 0 (nulle), bez tiesībām šo darbu pārrakstīt. Tas nozīmē, ka studentam viss studiju kurss ir jāatkārto citā semestrī, papildus par to maksājot.
- 6.1.3. Studentiem tiek anulēts (netiek ieskaitīts) viss semestris vai studiju gads, ar iespēju to apgūt atkārtoti.
- 6.1.4. Studenta eksmatrikulācija (atskaitīšana) ar tiesībām atjaunoties ne ātrāk kā pēc gada.
- 6.1.5. Studenta eksmatrikulācija (atskaitīšana) bez tiesībām jebkad tikt atjaunotam.
- 6.2. Gadījumos, kad plaģiāts ir pierādīts noslēguma darbā (kvalifikācijas, diplomdarbs, bakalaura, maģistra vai promocijas darbs), studējošais tiek eksmatrikulēts. Iespēja ne ātrāk kā pēc gada aizstāvēt noslēguma darbu par citu tēmu tiek izskatīta individuāli.
- 6.3. Ja studējošais atkārtoti tiek pieķerts plaģiātismā, viņš tiek eksmatrikulēts.
- 6.4. Ja plaģiātisma gadījums tiek atklāts, kad students jau ir saņēmis novērtējumu vai absolvējis, neatkarīgi no laika, kas ir pagājis, studiju programmas Padomei ir tiesības pārskatīt piešķirto grādu un rekomendēt Valsts pārbaudījuma komisijai pieņemt attiecīgu lēmumu līdz pat grāda anulēšanai.
- 6.5. Studējošajam ir tiesības apstrīdēt studiju programmas Padomes lēmumu, divdesmit četru (24) stundu laikā pēc lēmuma saņemšanas, iesniedzot iesniegumu Augstskolas Ētikas komisijā.

7. Plaģiātisms pasniedzēju vidū

- 7.1. Šo noteikumu 1. un 2.punkts vienādā mērā attiecas kā uz augstskolas studentiem, tā uz pasniedzējiem.
- 7.2. Pasniedzēju plaģiātisma gadījumus izskata RISEBA Ētikas komisija. Sankcijas, kas var tikt piemērotas pierādīta pasniedzēja plaģiātisma gadījumā, atkarībā no pārkāpuma smaguma:
 - 7.2.1. rājiena izteikšana;
 - 7.2.2. brīdinājuma par atbrīvošanu no darba izteikšana;
 - 7.2.3. atbrīvošana no darba.
- 7.3. Par īpaši būtisku pārkāpumu uzskatāms gadījums, ja pasniedzējs savā akadēmiskajā darbā bez adekvātām atsaucēm izmantojis savu studentu patstāvīgos darbus. Atsauce uz konkrēta studenta darbu nav nepieciešama, ja tā ieguldījums pasniedzēja darbā aprobežojas ar rutīnas pienākumu veikšanu (piemēram, atsauču precizēšana, aptaujas veikšana utt.). Šādos gadījumos autoram ir morāls pienākums izteikt pateicību cilvēkiem, kas piedalījušies darba tapšanā.
- 7.4. Studentam, kura darbu pasniedzējs izmantojis plaģiātisma nolūkos, ir tiesības pieprasīt, lai viņa sūdzība tiktu izskatīta Ētikas komisijā un pret pasniedzēju piemērotas attiecīgas sankcijas.

SAISTĪTIE DOKUMENTI

1. RISEBA Ētikas kodekss
2. RISEBA Studiju nolikums
3. RISEBA Iekšējās kārtības noteikumi

Sagatavoja:

Studiju kvalitātes vadītāja

I.Doveika

Saskaņots:

Prorektors studiju darbā

I.Kreituss

Ekonomikas un finansu katedras vadītāja

D.Jasjko

Mārketinga un menedžmenta katedras vadītājs

N.Gūtmanis

Informātikas un matemātikas katedras vadītāja

I.Vīka

Sociālā komunikācijas katedras vadītājs

J.Holšteins

Valodu katedras vadītāja

I.Ludviga